

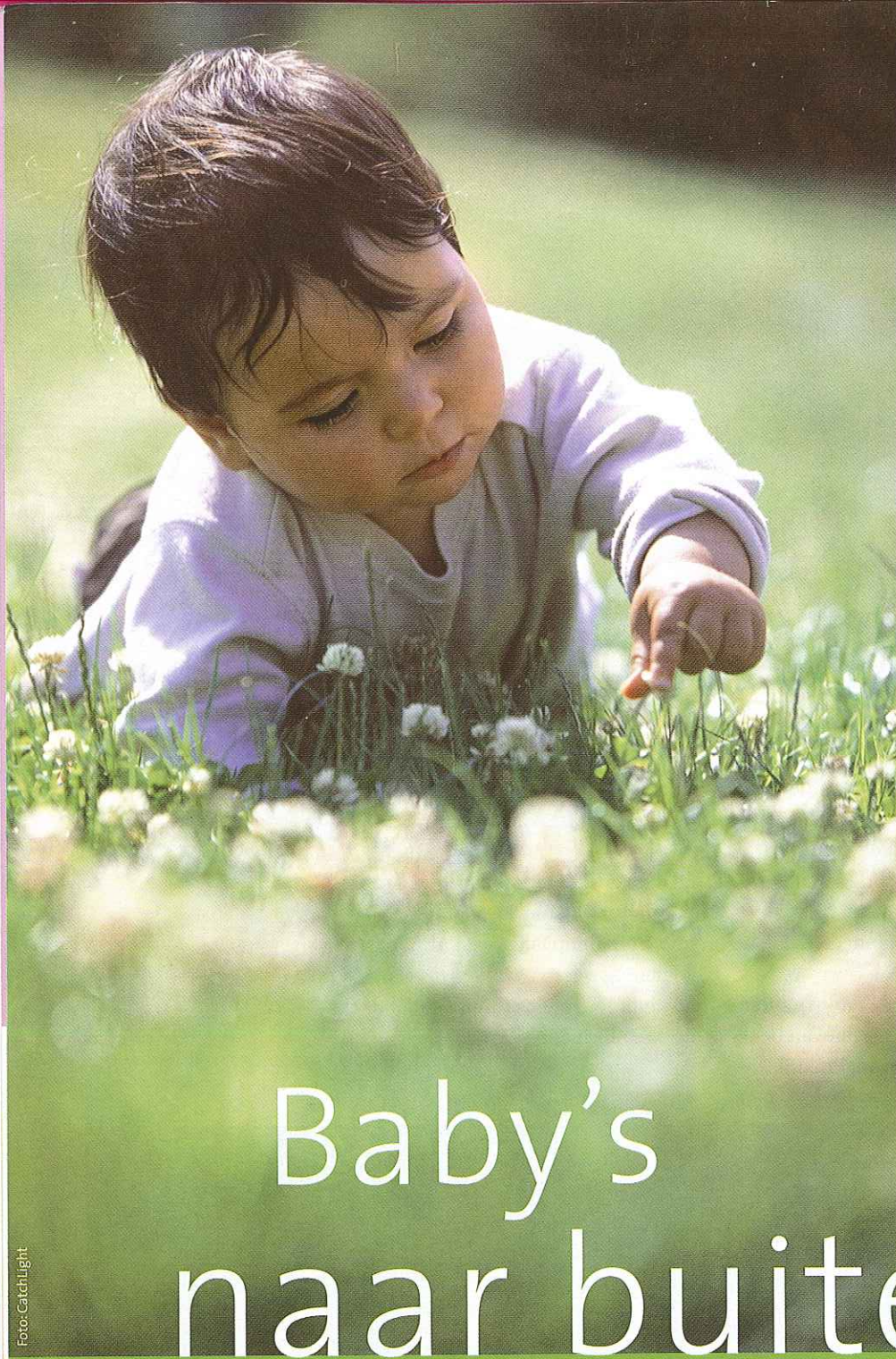

Foto: Catchlight

Baby's naar buiten!

Als het om buiten spelen gaat, komen de baby's er vaak bekaaid vanaf. Maar ook zij verdienen een plekje in de tuin of op de speelplaats. Hoe maak je de buitenruimte aantrekkelijk voor de kleine kruipertjes? KATJA MEERTENS

Maak de buitenruimte babyvriendelijk

De weersvoorspelling is somber. Het wordt een gure, winderige dag met veel kans op regen. Dat is ontzettende pech voor de baby's op veel kinderdagverblijven, want zij gaan op zo'n dag niet snel naar buiten. Die kwetsbare kindjes die nog niet veel bewegen, krijgen het al snel te koud, denken hun pedagogisch medewerkers. Dat buiten spelen belangrijk is voor kinderen, hoef je de meeste pedagogisch medewerkers niet te vertellen.

Kinderen ontwikkelen er hun grove motoriek, maken kennis met andere materialen, ervaren de seizoenen en ademen de frisse, gezonde buitenlucht in. Maar dat buiten zijn ook belangrijk is voor de ontwikkeling van baby's, lijken leidsters vaak even te vergeten. De zintuigen van baby's worden buiten op een andere manier geprikkeld dan binnen. Ze zien de blaadjes aan de bomen bewegen, voelen de wind langs hun gezicht strijken, horen dat geluid

buiten anders is. En ze maken kennis met andere materialen zoals gras, houtsnippers of tegels.

Kiekeboe spelen

Onderzoekers naar de kwaliteit van kinderopvang vinden, dat kinderen die nog niet kunnen lopen op kindercentra te weinig buiten komen. En wanneer de buitenruimte niet grenst aan de babygroep, is de kans dat baby's 's winters de frisse buitenlucht opsnuiven nage-

noeg nihil. 'De toegankelijkheid van de buitenruimte is heel belangrijk', zegt omgevingspsycholoog Fiona de Vos, 'Als je met van alles en nog wat door het gebouw moet, is het lastig voor babyleidsters om naar buiten te gaan. Met lopende kinderen gaat dat makkelijker.' Samen met Ed Hoekstra en Ine van Liempd van Bureau Akta, het onderzoeks- en adviesbureau voor ruimtegebruik, schreef De Vos een paar jaar geleden het werkboek *Het Buitenland: buitenspeelruimten voor 0- tot 4-jarigen* voor kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. Daarin staan heldere tips over hoe je de buitenruimte kunt inrichten. Of dat nu een gigantische tuin in een dorp is, of een klein speelplaatsje in de stad.

Fiona de Vos hekelt de vlakke schoolpleinen die je zeker in oudere kindercentra nog wel eens ziet. 'Dat is een gekkenhuis. Alles loopt door elkaar. Je moet er niet aan denken dat je kleintje daartussen loopt of kruipt. Een schoolplein is alleen maar gericht op grove motoriek: op rennen, fietsen en springen. Niet op de zintuiglijke of cognitieve ontwikkeling.'

De ideale buitenruimte voor baby's bevat in elk geval een begrensde ruimte, zodat de kruipers en liggers niet onder de voet worden gelopen door oudere kinderen. In die ruimte kunnen **hoogteverschillen** zijn, waarover de baby's kunnen kruipen. **Het liefst met gras**, omdat dat lekker zacht is. En met beplanting, zodat ze met de pedagogisch medewerker achter de blaadjes kiekeboe kunnen spelen. Aan **het lage hekje om deze ruimte** heen kunnen baby's zich optrekken. De ruimte dient bijvoorbeeld met een **luifel** beschut te zijn tegen zon, wind en regen.

De hoogte in

Een goede truc om te voorkomen dat peuters met fietsjes de kleintjes omver rijden, is **een fietscircuit** te schilderen op de tegels. Daardoor blijven de peuters op het 'fietspad' en kunnen dreumesjes daarnaast veilig hun wankelstapjes zetten.

Een speelplaats met gras, houtsnippers, hoogteverschillen, een fietscircuit, zandbak, speeltoestel en aparte ruimtes voor baby's klinkt natuurlijk erg ideaal. De realiteit is, dat veel kinderdagverblijven in de stad maar amper aan hun verplichte aantal vierkante meters per kind komen. Kun je dan nog wel een buiten-babyruimte creëren?

'Jazeker, ga de hoogte in', adviseert Jaap Bros van Bureau Speelruimte dat buitenruimtes voor kinderen ontwerpt. Hij denkt aan **een ruimte afgezet met hekken op stahoogte voor de leidsters**. Onder deze ruimte is automatisch een huisje gecreëerd voor de oudere kinderen. Bros tekent in zijn ontwerpen vaker een ruimte voor baby's die met hekken is afgezet. 'Het hek kan met **spijlen zijn, maar ook dicht en dan met een spiegel eraan**. Aan de bovenkant van het hek zijn **gaten geboord waarin je een parasol kunt plaatsen tegen de zon**. Je kunt aan het hek deurknoppen hangen, waarmee baby's kunnen spelen. Of een **kraantje zonder water** dat ze open en dicht kunnen draaien. Dat zijn heel interessante dingen voor baby's. Het hoeft niet veel te kosten. Je moet alleen een handige ouder zien te vinden die het er even op monteert!' Anders dan Fiona de Vos is Jaap Bros geen voorstander van gras in de ruimte.

'Het grote probleem van gras is dat het koud en nat wordt. Leidsters laten baby's er dan niet zo snel op. Een rubberen ondergrond is ook zacht. Bovendien is die meestal donker en wordt daardoor eerder warm. Maar gewone tegels kunnen net zo goed, omdat baby's niet van hoog vallen.'

Maar hoe laat je de baby's in de afgeschermd, beschutte ruimte buiten spelen op zo'n gure, koude dag als vandaag? 'Leidsters vinden het voor baby's buiten al snel te koud', zegt Fiona de Vos. 'Dat klopt als je ze niet warm genoeg aankleedt. In Zweden komen baby's zelfs met min tien graden Celsius buiten. Daar hebben ze speciale pakjes voor. Schaf als kindercentrum **skipakjes** aan die je in een verwarmingskast laat drogen. Of leg de baby's **in een dikke slaapzak in een hangmatje**.

Buiten slapen is heel gezond. Helaas zit het niet in onze cultuur.'

Ook Bros noemt de skipakjes een oplossing tegen de kou, hoewel hij nog geen kinderdagverblijf heeft gezien dat daarmee werkt. 'Nederland is een beetje een raar land', zegt hij. 'Wat in Zweden allang normaal is, vinden wij absurd. Wij vinden het raar de kinderen zo'n pakje aan te trekken. Anders hadden we het allang gedaan.' <<

Waar moet een aantrekkelijke buitenruimte aan voldoen?

Voor kruipers én lopers geldt:

- De buitenruimte is aangesloten op de binnenruimte.
- De buitenruimte is elk seizoen bruikbaar. Let daarbij op de zon- en schaduwkanten, beschutting tegen de wind, een afdakje tegen de regen, bodemmateriaal (gras niet in de schaduw, dan blijft het nat).
- Kruipers hebben een afgesloten ruimte waar ze veilig kunnen kruipen en zich kunnen optrekken zonder last te hebben van (drukke) lopers.
- Er is veel variatie. Zorg voor zo veel mogelijk spel-, ontdekkings- en ervaringsactiviteiten. Denk aan struikjes, bomen, gras, verstopplekjes, een paadje met houtsnippers, zand en water.
- Er is een materialenhok voor los speelgoed, fietsjes en karren, parasols en eventueel matrasjes.
- Een optimale buitenruimte is minstens 110 m². Wettelijk is in de dagopvang 3 m² ruimte per kind vereist, maar uit onderzoek blijkt dat 7 m² eigenlijk het minimum is.

